TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. 2000m. gegužės 4d. Nr. 17 (399)

Motinos diena - visų šventė

Dail. S.Valiuvienės lino raižinys

Partizanų Motinos

Jau pavargo, pavargo motulės pečiai,
Sunkią benešant naštą švininę.
Juodas vargas, kančia, dideli rūpesčiai
Tartum peiliai suvarstė krūtinę.

R. Preibytė

Kiek Jūsų, mielosios, šiandien Lietuvoje? Tauro partizanų apygardoje menu vos dvi: paskutinio Tauro apygardos partizano Justino Balčiaus-Plutono, žuvusio 1957m. vasarą, motiną - Nataliją Balčiūtę ir LDK Vytauto rinktinės Vyčio kuopos vado Algirdo Leonavičiaus bei jo brolio Donato motiną Mariją Leonavičienę. Jos, netekusios savo sūnų, kaip ir daugelis motinų, išliko tokiose aukštumose, iš kur savo motiniška tvirtybe bei kančia buvo ir lieka pavyzdžiu naujai idealistų kartai. Jos tada ne žodžiais, o darbais įrodė savo meilę Tėvynei.

Mielos Mamos! Motinos dienos proga norisi Jums tarti pačius švelniausius žodžius, paguosti, padėkoti. Deja... Nėra tokių žodžių, kurie palengvintų kančią, uždegtų vilties kibirkštėlę, nušluostytų ašaras. Ašara buvo nuolatinė palydovė, kai kas rytą išgirsdavo šūvių aidą, kai teko kęsti pažeminimą ir patyčias, kai su viltimi grįžote iš tremties, o vietoj pasitikusio sūnaus radote dar neseniai supiltą jo kapą (ir jį budeliai netrukus sunaikino). Amžiams liko tik tyli rauda ir žodžiai: "Kodėl, kodėl pavėlavai?!"

Motinos dienos proga lenkiamės prieš Jus, prieš tą ištvermę ir valią, prieš Jūsų neišsipildžiusias svajones. Būkit nors šiandien laimingos! Jūsų auka - didžiausia dovana Tėvynei. Tikėkite, ji bus tokia, už kurią kovojo Jūsų sūnūs.

Aldona VILUTIENĖ

Marijampolė

Visi - Tavo sūnūs

Kur tas paminklas, kuris įamžintų lietuvės Motinos skausmą, jos liūdną žvilgsnį ir sielos virpesį?.. Kas supras tą širdperšą, kai, eidama miestelio gatve, išgirdusi žmonių kalbas, ir Ji, pasukusi į aikštę, suverstoje lavonų krūvoje pamatė savo sūnų? Kas turėjo didesnę nuojautą, jei ne Motina, kai peržegnojusi paglostė papurusią aštuoniolikmečio galvą ir suprato: gal paskutinis šis prisilietimas, gal niekada nelaikys jo gležnos rankos sudiržusiame savo delne... Bet tylėjo. Slopino skausmo ir ašarų kamuoliuką, besitvenkiantį akyse ir širdy.. Eik, sūnau! Tave šaukia Tėvynė.

Kiek Motinų, netekusių savo sūnų ir dukraičių, dar ir šiandien jų laukia, dega žvakelę Vėlinių vakarą ir meldžiasi už jų vėlę. Ona Juodienė nuo Veliuonos pokario kovų siautuly neteko šešių savo sūnų, Kazimiera Vasiliauskienė iš Žemaitijos - šešių, Ona Popierienė iš Suvalkijos - šešių. O kiek Lietuva patyrė netekčių ir skausmo?!

Jos žvelgė ir žvelgė į tuščią kelią. Jau žinojo, kad sūnūs negrįš, suvokė tragedijos gelmes, bet vis dar laukė. Jos tikėjo stebuklu. O kai užgeso paskutinė vilties kibirkštėlė, meldėsi už visus žuvusius.

Būk amžiams pašlovinta, Motina! Visus pavasario žiedus klojame po Tavo kojomis!

Tarptautinis kongresas "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas"

Aktyviai ruošiamasi artėjančiam Tarptautiniam kongresui "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas". Vienas šio Kongreso iniciatorių ir organizatorių - dr.Povilas JAKUČIONIS, LPKTS pirmininkas,- atsakė į kelis "Tremtinio" klausimus.

- Kokie šio Kongreso, rengiamo Vilniuje, tikslai?

- Kongreso tikslas - ieškoti būdų užkirsti kelius arba sumažinti galimybę bet kokiomis formomis restauruoti komunizmą. Kongreso rengėjai siekia tarptautinėje visuomenėje sukurti nepakantumo atmosferą komunistinei ideologijai, gimdančiai totalitarizmą. Tikimės, kad tokiu būdu bus sukurtos sąlygos greičiau sužlugdyti vis dar egzistuojančius komunistinius režimus. Norime paskatinti demokratinių šalių parlamentus, vyriausybes ir tarptautines organizacijas atkurti teisingumą komunistinio teroro aukoms, priimti reikiamus tarptautinės teisės aktus, kad komunizmas būtų pasmerktas, o komunistiniai nusikaltimai griežtai nubausti, netaikant senaties. Reikia įteisinti tarptautines galimo komunizmo atgimimo prevencijos priemones.

Be to, reikia išplėsti dabar tarptautinės teisės pripažįstamą genocido sąvoką taip, kad ji apimtų politinių ir socialinių žmonių grupių naikinimą.

Reikia pasiekti, kad tarptautiniuose santykiuose su komunistiniais režimais būtų elgiamasi taip pat, kaip su terorizmą skatinančiomis arba jį praktikuojančiomis valstybėmis. Komunistiniai režimai turi būti atskiriami nuo tarptautinės civilizuotos bendrijos, jiems taikomos ekonominės ir kitokios sankcijos.

Asmenys, planavę ir įvykdę komunistinį genocidą bei terorą, taip pat jų pagalbininkai turi būti nustatyti, surasti, viešai pasmerkti ir nubausti, netaikant senaties, kaip buvo pasielgta su tais, kurie vykdė holokaustą, arba nusikaltimus žmoniškumui buvusioje Jugoslavijoje. Kitų tautų ar žmonių grupių genocidas tarptautinėje ir nacionalinėje teisėje negali būti traktuojamas atlaidžiau nei holokaustas.

Tokie platūs yra rengiamo Tarptautinio kongreso tikslai.

- Kokios organizacijos "Komunizmo nusikaltimų įvertinimą" rengia?

- Kongresą rengia keturios organizacijos: LPKTS, LPKTB, LPKS ir LLKS. Sudarytas organizacinis komitetas, kuris rūpinasi Kongreso surengimu ir jo pravedimu. Į rengimo komitetą buvo kviečiamas ir Genocido centras. Deja, jis atsisakė. Aktyviai Kongreso rengime dalyvauja tik dr.A.Anušauskas. Tai jo asmeninė iniciatyva.

- Kongresas jau plačiai vadinamas "Niurnbergas-2". Kuo skiriasi ir kuo panašūs Niurnbergo ir Vilniaus procesai?

- Kongreso metu atskiroje salėje numatoma surengti visuomeninį komunizmo teismą, sąlygiškai vadinamą "Niurnbergu-2".

Tokiu pavadinimu norima

(keliama į 2 psl.)

Tarptautinis kongresas "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas"

(atkelta iš 1 psl.)

pabrėžti nacizmo ir komunizmo nusikaltimų žmoniškumui paraleles. Niurnberge buvo tarptautiniu mastu visuotinai pasmerktas nacizmas, nubausti svarbiausi nacistiniai nusikaltėliai. Kongreso rengėjai siekia, kad lygiai taip pat būtų pasielgta ir su komunistiniais nusikaltėliais. Iš čia ir pavadinimas - "Niurnbergas-2".

- Kas kviečiami dalyvauti Kongrese? Kaip plačiai jis informuojamas pasaulyje?

- Rengėjai laukia kaltinamųjų aktų iš daugiau nei 20 valstybių, kurių gyventojai kentėjo komunistų terorą. Prašo duomenų apie nusikaltimus, laukia gyvų liudininkų. Yra pakviesti tribunolo teisėjai iš įvairių šalių.

Pats Kongresas pateiks kaltinamąją medžiagą tribunolui. Daugumos pranešimų medžiagoje bus pateikiami ir analizuojami faktai apie komunizmo nusikaltimus įvairiose šalyse.

Kongrese dalyvauti pakviesti atstovai iš 26 šalių. Tai nukentėjusių nuo komunistinio teroro asmenų organizacijų atstovai, istorikai ir filosofai, nagrinėjantys komunizmo esmę ir jo nusikaltimus. Tarp pakviestųjų yra žymių politikų ir parlamentarų.

Kongresas turi tinklapį internete. Jo adresas: http://ok.w3.lt/2000/.

Čia skelbiama visa Kongreso informacija, yra galimybė dalyviams registruotis. Dėl Kongreso rengimo ir jo darbo nušvietimo spaudoje yra sudaryta sutartis su ELTA.

Visi Niurnbergo procese pripažinti ir pasmerkti nacistų nusikaltimai žmonijai buvo daromi ir komunistų visur, kur tik jiems atsiverdavo galimybė veikti. Kai kurie Vakarų intelektualai bando neigti nuomonę, kad komunizmas yra absoliutus blogis. Visos marksistinės organizacijos nuo Paryžiaus iki Pnompenio turėjo vienodą struktūrinį ir idėjinį modelį. Visų jų buvo vienas tikslas - negailestingai kovoti su vadinamaisiais liaudies priešais juos fiziškai naikinant.

Komunistinių diktatūrų palikimas - didžiausios pasaulio istorijoje politinės žudynės. Per 1917-1989m. laikotarpį komunistai nužudė apie 100 mln. civilių žmonių.

- Vokiškasis fašizmas pasmerktas plačiu mastu. Rusiškasis bolševizmas teisinio įvertinimo nesulaukė. Ir šiandien matome, kaip operatyviai ir griežtai reaguojama į, rodos, vos vos įžiūrimus nacizmo reiškinius (Austrijos pavyzdys), o komunizmo recidyvai net nepastebimi. Kodėl?

- Dažnai klausiama, kodėl nacizmas pasmerktas, o komunizmas ne? Į šį klausimą atsakymą turėtų duoti Kongresas. Mes dabar galime tik pasamprotauti: komunizmas Vakarų pasaulyje turi plačią advokatūrą, jį gelbsti antihitlerinės koalicijos dalyvio skydas. Jie turi pinigų ir įtaką daugelio valstybių parlamentuose ir vyriausybėse. Komunistai savo nusikaltimus dangsto humaniškos idėjos šydu. Pagrindinis Kongreso uždavinys - tą skydą nuplėšti nuo žudiko veido.

- Dėkojame už atsakymus.

Vilius BRAŽĖNAS

Išsigąsta "Niurnbergo-2"

Daugelis lietuvių išeivijoje ir Lietuvoje vis keldavo reikalą turėti "Niurnbergą-2", kuriame būtų pasmerktas komunizmas ir jo nusikaltimai prieš tautas ir žmoniją. Jau daug metų išeivijoje, o ir Lietuvoje, kai pabrėždavau būtinumą reikalauti "Niurnbergo-2", visada susilaukdavau stiprausklausytojų pritarimo, tačiau išeivijos veikėjai kažkaip sugebėjo negirdėti visuomenės nuomonės, o nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje vyriausybės - vienos nenorėjo, kitos nedrįso tą klausimą kelti viešumon. Tačiau visiems buvo žinoma, kad Antrąjį pasaulinį karą pradėjo Sovietų sąjunga drauge su naciniu reichu ir kad komunizmas iššudė dešimteriopai daugiau žmonių negu nacizmas.

Pagaliau ir išeiviams, ir tautiečiams Lietuvoje atsirado proga savus norus ir kalbas paversti veikla ar bent parama veikėjams: 2000m. birželio 12-15 dienomis Vilniuje vyks Tarptautinis kongresas komunizmo nusikaltimams įvertinti.

1997m., po kalbos buvusiose KGB rūmuose Vilniuje, LPKTS pirmininkas Povilas Jakučionis nudžiugino žinia, jog komunizmo aukų ir kitų rezistencijos organizacijų koalicija rengia tokį Kongresą. Dabar, kai Kongresas jau prieš akis, belieka tikėtis, kad jis ras plačios propagandinės paramos Lietuvoje ir užsienyje. Juk reikia pakelti tylos uždangą nuo raudonojo "holokausto".

Nors šiam Kongresui neparodė pakankamai dėmesio užsienio lietuviai, matyt jam atsirado gana rimto dėmesio ten, kur vis dar bandoma sulaikyti komunizmo nusikaltimus dengiančią uždangą. Staiga trijose Baltijos valstybėse atsirado "prezidentinės komisijos" tirti nacių ir komunistų nusikaltimus. Ir pasirodo, jog, bent jau tos komisijos sudėtyje Lietuvoje, neatsirado vietos komunizmo aukoms. Nacizmas jau seniai pasmerktas, nunacinimas įvykdytas, apie nacių nusikaltimus ir jo aukas pilna knygų, filmų, specialių RTV programų, muziejų ir

(keliama į 3 psl.)

Skaudžiai svarbus karininkijos reikalas

Korespondentas Leonardas Demikis kalbina Krašto apsaugos viceministrą Edmundą SIMANAITĮ

- Gerbiamas viceministre, kokiu būdu ir kada Jūs pradėjote eiti šias pareigas?

- Po 1996 metų Seimo rinkimų naujai paskirtas krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius asmeninio pasitikėjimo pagrindu pakvietė mane į šį darbą. Manau, kad tokį pasirinkimą lėmė bendra Sąjūdžio veiklos patirtis. Tuomet dirbau Jonavos rajono meru. Toks pakvietimas man, kaip aktyviam Lietuvos Sąjūdžio dalyviui nuo pat jo susikūrimo, buvo įpareigojantis. Savivaldybės taryba dirbo sklandžiai ir buvo belikęs tik geras mėnuo iki savivaldybių rinkimų, bet neteko baigti mero kadencijos. Ne mažiau svarbių darbų gausa laukė Vilniuje.

- Daugelį Jus pažinojusių žmonių, o ir šiaip piliečių, nustebino tulžingi čekistų ir stribų žargonu parašyti straipsniai "Lietuvos aide", kuriuose Lietuvos atsargos karininkai Jus kaltina partizanų būrio ir net viso Tauro partizanų apygardos štabo išdavyste. Teigiama, kad "Visas štabas buvo susemtas ir sušaudytas". Ar tiesa, kad Jūsų kaltintojai - buvusieji okupacinės kariuomenės karininkai ir politrukai? Kodėl būtent jie meta kaltinimą dėl Lietuvos gyventojų genocido?

- Generalinė prokuratūra, ištyrusi archyve esančią ir papildomai surinktą medžiagą, nustatė, kad žinios, paskelbtos kaip karininkų kaltinimai man išdavus Vytenio būrį ir apygardos štabą, neatitinka tikrovės. LGGRT centre buvo pakankamai daug medžiagos, patvirtinančios mano jau 1992m. aprašytą išdavystės istoriją. Ji buvo paskelbta ir "Tremtinyje". Nei ta istorija, nei pirminiais šaltiniais, esančiais tame pačiame archyve, nesidomėjo nei žurnalistė, nei atsargos karininkai, nors apie tai žinojo. Iš tiesų visi anksčiau krašto apsaugos sistemą ir mane ne kartą viešai puldinėję asmenys buvo sovietų armijos karininkai ir politrukai. Kai kurie iš jų turi labai solidžią represijų patirtį. Manau, kad ir šios provokacijos autoriai tie patys. Pakeisti mundurą lengva, o galvoseną keisti net labai keblu.

O bylą "dėl genocido vykdymo" man mėginta iškelti. Tai tikriausiai pirmas toks atvejis po Nepriklausomybės atgavimo, kai buvusieji okupacinės kariuomenės karininkai, dabar vilkintys Lietuvos kariuomenės karininko uniformą, meta absurdišką ir ypač sunkų kaltinimą partizaninio karo dalyviui. Prokuratūra nustatė, kad mano "veikoje nėra nusikaltimo sudėties" ir atsisakė kelti bylą dėl genocido vykdymo. Kaltinimai genocidu vertintini tik kaip dar tebesergančių sovietmečio nostalgija kliedesys. Peršasi išvada, kad tai yra įžūli, bet stebėtinai primityviai sufabrikuota provokacija. Jos autoriai Generalinėje prokuratūroje teisinosi "klydę sąžiningai", atseit jie susidarė klaidingą nuomonę apie E.Simanaitį, mat per septynias savaites jie skaitinėjo iš trijų bylų... tik kelis lapus. Už "sąžiningas klaidas" nebaudžiama...

- "Tremtinys" 2000 metų kovo 24d. numeryje išspausdino Jūsų straipsnį "Subliuškusios provokacijos pamokos", kuriame šie atsargos karininkų kaltinimai paneigiami. Kodėl taip ilgai delsta pranešti visuomenei Generalinės prokuratūros tyrimo rezultatus?

- Jūs ne visai tiksliai formuluojate klausimą. Manau, kad didžioji dauguma tarnavusių sovietų armijoje dabartinių atsargos karininkų yra lojalūs Lietuvos Respublikai ir ištikimi priesaikai. Tačiau grupelę buvusių okupacinės sovietų armijos karininkų, mano galva, stipriai vargina neapsisprendimo problemos arba ji veikia pagal nepalankių Lietuvos valstybingumui jėgų užsakymą. Panašūs kaltinimai nei man, nei daugeliui likimo brolių nėra naujiena. Jų sovietmečiu būta ne kartą ne mažiau piktų ir tulžingų kaip šis.

Prasidėjus Atgimimui, aš kelerius metus visuomeniniais pagrindais dirbau "Tremtinio" korespondentu. Tada, vykdydamas LPKTS Marijampolės skyriaus užsakymą, ištyriau Tauro apygardos Vytauto rinktinės štabo sunaikinimo ir apygardos štabui pavaldaus Vytenio būrio įkūrimo ir išdavystės istorijas. Jos buvo paskelbtos periodikoje ir atskirais leidiniais. Todėl, vos pasirodžius provokaciniams šmeižikiškiems straipsniams apie mane, nedelsdamas raštu informavau krašto apsaugos ministrą, Seimo pirmininką, premjerą ir...

- O kodėl Jūs pirmiausia visą aukščiausiąją valdžią informavote, o ne visuomenę? Gal teisinotės?

- Anaiptol, teisintis net nemėginau ir to visiškai nereikia, bet turėjau paaiškinti tiesioginiam šefui tikrąją padėtį ir spėjamus provokatorių tikslus. Premjeras yra paskyręs mane eiti viceministro pareigas, o prof. V.Landsbergis yra lyderis konservatorių partijos, kuriai priklausau ir aš. Be jokios abejonės, turėjau pranešti ir Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) tarybos pirmininkui dim. kpt. J.Čeponiui, nes esu šios visuomeninės organizacijos narys. Beje, partizanams buvo žinoma mano ir viso Vytenio būrio istorija. Įstatymas numato, kad laikraštis, paskelbęs tikrovės neatitinkančių žinių, turi jas ir atšaukti. "Lietuvos aido" vyriausiasis redaktorius R.Varnauskas yra gavęs penkis mano raštus ir reikalavimus paneigti tikrovės neatitinkančias žinias, bet to nedaro, ignoruodamas net Generalinės prokuratūros nutarimus, kuriais paneigiami LAKS kaltinimai man. Spėju, kad tuo siekiama kitų tikslų.

(keliama į 4 psl.)

Drąsus Latvijos prezidentės pareiškimas

Latvijos prezidentė Vaira Vykė-Freiberga, viešėdama Estijoje ir kalbėdama per televiziją, pareiškė, kad naujoji Rusijos saugumo koncepcija ir gynybos doktrina, kurias paskelbė Rusijos prezidentas V.Putinas, kelia grėsmę Rusijos kaimynams, o ypač Baltijos valstybėms. V.Vykė-Freiberga sakė įžvelgianti pavojų, kad Rusija gali pulti Latviją, Estiją ir Lietuvą. Pasaulio informacijos agentūros ir politikos apžvalgininkai pažymi, kad šis Latvijos prezidentės pareiškimas yra griežčiausias iš visų Europos valstybių vadovų pasakytų kalbų po V.Putino išrinkimo Rusijos prezidentu. V.Vykė-Freiberga taip pat pažymėjo nuolat Maskvos primetamus kaltinimus Latvijai apie tariamai skriaudžiamus rusakalbius. Ji pabrėžė, kad tiek Latvijos rusai, kuriems nepatinka Latvijos įstatymai ir nepriimtina Latvijos nepriklausomybė, gali išvykti į savo tėvynę Rusiją. Apžvalgininkai pažymi, kad net drąsus Estijos prezidentas L.Meris nedrįso padaryti panašaus pareiškimo, jau nekalbant apie Lietuvos prezidentą V.Adamkų. V.Vykė-Freiberga paragino visas tris Baltijos valstybes geriau koordinuoti bendrą užsienio politiką, kad būtų galima atsispirti klastingos Maskvos kėslams.

Vilius BRAŽĖNAS

Išsigąsta "Niurnbergo-2"

(atkelta iš 1 psl.)

paminklų. Kodėl negalima pagaliau be trukdymų susikaupti į nacizmo pusbrolio ir nusikaltimų partnerio - komunizmo kaltes? Nors yra tos "prezidentinės" komisijos, reikėtų susilaikyti nuo Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentų tiesioginio kaltinimo už tokių komisijų lyg baslių į ratus komunizmo aukų ruošiamo Kongreso vežime atsiradimą. Net ir "Akiračiai" straipsnyje "Holokausto tyrimai Latvijoje" (1999m. spalis, Nr. 9-313) prasitarė: "Raginamos daugelio užsienio diplomatų, Baltijos valstybės pastaruoju metu sudarė istorikų (tarp jų ir užsienio specialistų) komisiją studijuoti žmonių patirtį nacių ir sovietų okupacijų metu".

Labiau nei užsienio diplomatų prievartaujamus Baltijos prezidentus tiktų kaltinti tų valstybių tautines išeivijas už tai, kad per tiek laisvės metų nekėlė neatlaidžiai komunistinio genocido bei raudonojo holokausto klausimo viešumon. Apie prezidentinių komisijų gimimą jau 1998m. rugsėjo 1d. paskelbė "The Washington times" dienraštis straipsnyje ("Viltis Pabaltijyje"). Autorius Daniel P.Fata džiaugėsi Valdo Adamkaus išrinkimu į Lietuvos prezidentus ir sakė, kad "...p. V.Adamkus žino klausimus, kurie rūpi amerikiečiams". Taika?.. Ekonominis pastovumas? O - ne! Jiems esą rūpi "...dar tebekabantis klausimas- nusikaltimai, įvykdyti prieš žydus II pasaulinio karo metu".

Iš straipsnio sužinome: "Gegužės mėnesį p. V.Adamkus pranešė, kad Lietuva, Estija ir Latvija, paremiant Prancūzijai, Izraeliui ir JAV, įsteigs valstybines komisijas ištirti nusikaltimus prieš jų žmones, įvykdytus nuo 1941 metų iki šaltojo karo pabaigos".

Taigi gali kelti klausimą, kodėl teikiama užsienio pagalba valstybės vidaus reikalams? Iš komisijų maišo išlindo yla: tirs tik nuo 1941-ųjų, o ne nuo 1940 metų... Atseit komisijoms labiau rūpės išgarsintų nacių nusikaltimų tyrimas, negu "užmirštų" komunizmo nusikaltimų tyrimas. Pagaliau daug pasako straipsnio gale paaiškinimas, jog autorius Daniel Fata yra globalistų priedangos klubo "Couneil on Foreign Relaitions" (CFR) tyrimų skyriaus narys. CFR klubo nariai JAV vyriausybėje, ypač Valstybės departamente, davė mums Jaltą, karo užtęsimą be reikalo dvejus metus, koegzistenciją ir detantę Sovietų sąjungai nuo žlugimo gelbėti, Pasaulio banką ir Tarptautinį valiutų fondą tautinių valstybių atsistatymą kontroliuoti ir globalizaciją tautų apsisprendimui suvaržyti.

Matyt, komunizmo aukos savo Tarptautiniu kongresu lyg teisybės lazda bado žmonijos laisvę graužiančių politinių termitų kupstą.

JAV

Pagal planą

LDDP vadas Č.Juršėnas netveria džiaugsmu ir šypsenėlė nedingsta nuo jo veido. Juk viskas vyksta pagal ekskomunistų ir vadinamųjų socialdemokratų parengtą scenarijų ir planą. Sudaryta koalicija tarp LDDP ir V.Andriukaičio socdemų, buvo surengtos "majovkos", Kauno liumpenai marširavo su raudona vėliava ir transparantais kaip ir sovietiniais laikais. Kairieji išsijuosę giria Prezidentą, paskelbusį Seimo rinkimų datą - spalio 8 dieną. Draugas Č.Juršėnas, pagirdamas V.Adamkų, pareiškė, kad jo pasirinkta rinkimų data "sutrumpins nusibodusį žmonėms konservatorių valdymą". Ne žmonėms, draugas Juršėnai, o tarybinei liaudžiai, jau mosuojančiai raudonais skudurais. Tuo tarpu Prezidentas pietauja su A.Paulausko socialliberalais, R.Pakso neoliberalais ir visiškai kairėn nusivažiavusiais R.Ozolo centristais. Eilės prie prezidentūros gausių vaišių stalo laukia LDDP ir socdemai. Žodžiu, sava kompanija. Bulvarinė žiniasklaida nepaliauja aprašinėjusi, ką valgė ir gėrė V.Adamkaus ir jo patarėjos bei spaudos atstovės V.Gaižauskaitės svečiai. Štai meniu, pateiktas R.Ozolui ir jo partijos svečiams: silkė su virtomis bulvėmis, antiena su karameliniais migdolais ir vynuogėmis, obuolių pyragas su vaniliniais ledais ir karamele, prašmatnūs gėrimai ir t.t. Jei tokios vaišės tęsis iki rinkimų, tai gali ir prezidentūros biudžeto neužtekti. Tačiau nieko baisaus. Sušelps, jeigu reikės, A.Paulausko ir R.Ozolo partijų "rėmėjai" - Kėdainių ir Klaipėdos magnatai - Uspaskichas ir Gusiatinas. Kas finansuoja jungtines neokomunistų Č.Juršėno ir V.Andriukaičio pajėgas, nereikia nė aiškinti.

Prireikė ir aferistų paslaugų

Žmonės, buvę sovietiniuose lageriuose ir kalėjimuose, puikiai žino, ką kriminalinių nusikaltėlių žargonu reiškia žodis "urka". Taip vadinosi profesionalūs žmogžudžiai, vagys, užkietėję prievartautojai bei plėšikai. Lietuvoje vienas toks buvęs komjaunimo veikėjas ir verslininkas nešioja tokią pavardę. Tai Jonas Urka, buvęs kyšininko Seimo nario A.Butkevičiaus kameros bičiulis. Kaip žinoma, paslaugios "nepriklausomos" žiniasklaidos padedamas, J.Urka paskelbė visai Lietuvai, kad Seimo Pirmininkas V.Landsbergis jam skolingas 400 tūkst. litų. Draugas Urka netgi pateikė spaudai kažkokį prikeverzotą skolos raštelį su tariamu V.Landsbergio parašu. Seimo Pirmininkas sakė net akyse niekuomet nematęs Urkos, tuo labiau nesiskolinęs jokių pinigų. Akivaizdu, kad du buvę "zekai" susitarė ir išmetė šią pašvinkusią antį. Įdomūs paties J.Urkos išsiplepėjimai dėl to skolos raštelio. Pradžioje J.Urka teigė, kad viešai paskelbti šią "kompromituojančią" medžiagą jį įkalbėjusi skandalingoji žurnalistė R.Grinevičiūtė - nusipelniusi Rusijos "LUKoilo" koncerno gynėja. Vėliau J.Urka jau prokuratūroje aiškinosi, kad jį paskatino išviešinti tariamos paskolos skandalą Seimo narys A.Sakalas, irgi ne taip seniai teigęs turįs V.Landsbergį kompromituojančių dokumentų apie jo ryšius su KGB. Visai galimas dalykas, kad J.Urka sako tiesą, nes ir R.Grinevičiūtės bei A.Sakalo zoologinė neapykanta V.Landsbergiui gerai žinoma. Tačiau kai prokurorai paprašė draugo J.Urkos parodyti to skolos raštelio originalą, jis pareiškė, kad originalą laiko... Maskvoje! Štai ir išlindo yla iš maišo, kas iš tiesų stovi už J.Urkos ir kito kriminalinio nusikaltėlio A.Butkevičiaus pečių. Beje, kalbėdamas apie "slėptuvę" Maskvoje, J.Urka sakė, kad, be minėto raštelio, jis ten turįs dar kitų "dokumentų" apie V.Landsbergio bendradarbiavimą su KGB. Ne kokie reikalai, matyt, pas vietinius komunistus ir jų šeimininkus Maskvoje, jeigu į pagalbą pasitelkiami kriminaliniai nusikaltėliai - "urkos".

Kas laukia "Lietuvos aido"?

Po to, kai Reformų partijėlės vadas Algirdas Pilvelis tapo "Lietuvos aido" ir to paties vardo bendrovės savininku, atsistatydino šio dienraščio vyriausiasis redaktorius Rimantas Varnauskas ir bendrovės direktorius Algimantas Patamsis. Jie pareiškė, kad A.Pilvelis nuolat skleidė kalbas apie "Lietuvos aido" tyčinį bankrotą, dėl ko nuolat mažėjo prenumeratorių bei reklamos davėjų. Laikraščio tiražas nukrito nuo 14 tūkst. iki 7 tūkst.

Abu buvę "Lietuvos aido" vadovai neatmetė galimybės leisti naują laikraštį, kuris gali taip pat vadintis "Lietuvos aidu". Apskritai šioje istorijoje pernelyg daug neaiškumų. Netgi kalbama, kad A.Pilvelis, dabar valdantis 80 proc. "Lietuvos aido" bendrovės akcijų, kažkieno inspiruotas nori visiškai sunaikinti dešiniosios pakraipos dienraštį. Labai neaiškus ir buvusio "Lietuvos aido" redaktoriaus Sauliaus Šaltenio, dabar tapusio "nuosaikiuoju" konservatoriumi, vaidmuo.

Užjaučiame

Dėl tėvelio mirties savo kolegę
Aušrą ŠUOPYTĘ
nuoširdžiai užjaučia ir drauge liūdi
"Tremtinys"

Užjaučiame

"Tremtinio" redaktoriaus padėjėją
Aušrą ŠUOPYTĘ
dėl tėvelio mirties nuoširdžiai užjaučia
LPKTS valdyba

Gerb. skaitytojai

Birželį Vilniuje vyksiantis Tarptautinis kongresas "Komunizmo nusikaltimų pasmerkimas" - reikšmingas politinio, visuomeninio bei teisinio gyvenimo įvykis ne tik Lietuvai, bet ir visoms nuo raudonojo totalitarizmo nukentėjusioms šalims. Kviečiame skaitytojus atsiliepti į šį renginį savo pasiūlymais, svarstymais. Įdomiausius straipsnius bei mintis spausdinsime.

Laukiame Jūsų laiškų!

Redakcija

Gegužės 14d. (sekmadienį) 14 val. Šiaulių miesto kultūros centre įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Šiaulių skyriaus susirinkimas.

Dienotvarkė:

- 2000-ųjų pirmo pusmečio skyriaus veiklos apžvalga;

- tolimesnės metų veiklos aptarimas;

- Respublikinė tremtinių dainų šventė Šiauliuose;

- aktualios problemos.

Dalyvaus Seimo, Sąjungos ir miesto Savivaldybės, Šiaulių apskrities atstovai. Koncertuos "Tremties aidas", choras "Tremtinys". Bendrausime prie bendro stalo.

Kviečiame visus miesto partizanus, politinius kalinius ir tremtinius dalyvauti.

LPKTS Šiaulių sk. taryba

Laisvės kovotojų suvažiavimas

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) suvažiavimas vyko Kaune. Galingai nuskambėjo tradicinė partizanų daina, pagerbta partizanų vėliava, padėtos gėlės ant Nežinomojo kareivio kapo. Prieš suvažiavimą šv.Mišias už žuvusius Įgulos bažnyčioje aukojo karo kapelionas Alfonsas Svarinskas. Nors dar netrūksta baltagalviams partizanams tikėjimo ir ryžto, o susitikę kovų bičiuliai širdingai spaudė vieni kitiems rankas, nerimo nuotaikos skambėjo daugelio kalbose.

LLKS vadovas Jonas Čeponis priminė, jog šiuo metu vis dažniau iš kairiųjų partijų atstovų girdimi pasisakymai, jog Lietuvai nereikia kariuomenės. Sumažintos kariuomenei skirtos valstybės lėšos, o visa tai kalba apie abejingumą tautos ateičiai. J.Čeponis pabrėžė: "Pasitikėjom komunistų atsivertimu, o ką šiandien matome? Po Kovo 11-osios Nepriklausomybės atkūrimo komunistams pavyko suardyti Lietuvos ūkio sistemą. Iš visų pusių puolama tai, kas Lietuvai gyvybiškai reikalinga, šmeižtų kampanijos pasiekė aukščiausią laipsnį". Susirinkusieji vieningai pritarė kalbėtojo mintims.

Suvažiavimo salėje. Pirmoje eilėje - svečiai

Seimo Pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, pasveikinęs laisvės kovų dalyvius, priminė artėjantį Tarptautinį kongresą, kuris įvyks birželio 12-15 dienomis Vilniuje, ir kvietė kuo gausiau jame dalyvauti. Kongresas įvertins tuos, kurie vykdė masinius nusikaltimus karo ir pokario metais prieš lietuvių ir kitų tautybių žmones. Seimo pirmininkas su nerimu kalbėjo apie politinę situaciją, priešiškų neprikląusomybei jėgų pastangas sugrąžinti Lietuvą į Rusijos glėbį, akcentavo mintį, jog tikroji mūsų laisvės garantija - buvimas Šiaurės Atlanto aljanse: "Jei turėsime sąjungininkus Vakaruose, tai ir Rytuose bus normalus kaimynas".

Suvažiavimo dalyvius pasveikino Krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius, Lietuvos kariuomenės vadas brigados generolas Jonas Kronkaitis, LPKTS pirmininkas Povilas Jakučionis, Seimo narys Algirdas Petrusevičius, Nepriklausomybės akto signataras Algirdas Endriukaitis ir kiti.

LGGRTC generalinė direktorė Dalia Kuodytė informavo, jog kiekviename rajone teritoriniu principu stengiamasi susitikti su partizanais ir jų rėmėjais, užrašyti visų prisiminimus. Ji kvietė partizanus nuoširdžiai sutikti mokinius, pasikalbėti su tais, kurie juos aplankys.

Visi kalbėjusieji linkėjo partizanams sveikatos, ypač šiuo nelengvu Lietuvai metu, kada partizanų veikla labai reikalinga.

Suvažiavimas išrinko naują valdybą, priėmė rezoliuciją, kreipimąsi į Lietuvos Seimą ir Vyriausybę.

Skaudžiai svarbus karininkijos reikalas

(atkelta iš 2 psl.)

- Tai kokie galėtų būti tie spėjami tikslai?

- Teko girdėti, kad kai kurie buvusieji okupacinės kariuomenės karininkai džiūgavo ir gyrėsi, kad "per dvi dienas bus sudorotas ir pašalintas iš krašto apsaugos ministerijos "išdavikas". Bet tai tik išorinis efektas. Mano nuomone, svarbiausias tikslas buvo kitas, nors anaiptol ne naujas, būtent,- pavaizduoti laisvės kovas kaip "terorizmą", sumenkinti kariuomenės įvaizdį, ir, žinoma, ministerijos vadovybės prestižą.

- O kodėl generalinė prokuratūra taip ilgai ir plačiai tyrė Vytenio būrio bylą?

- Didelei mano nuostabai, Generalinė prokuratūra atliko stebėtinai plačios apimties tyrimą. Apklausta didelė grupė minimų byloje asmenų. Buvo surastas ir apklaustas vienintelis likęs gyvas Tauro apygardos ryšininkas ir štabo pareigūnas ypatingiems pavedimams Kazys Matulevičius-Radvila, dabar gyvenantis Telšiuose. Jo parodymai itin vertingi, nustatant tiesą. Jis štabo pavedimu rūpinosi Vytenio būrio įkūrimu ir palaikė su būrio vadu nuolatinį ryšį. Buvo apklausta didelė grupė buvusių KGB darbuotojų, kurie domėjosi šia byla.

- Ar Jūs laikote Vytenio bylą ypatingai svarbia?

- Atvirkščiai, ji niekuo ypatingu neišsiskiria iš daugelio kitų ginkluoto pasipriešinimo dalyvių bylų. Peršasi išvada, kad provokatoriai ne byla domėjosi ir ne Tautos laisvės kovų ir kančių istorija. Manau, kad jiems rūpėjo rasti kokios nors kompromituojančios medžiagos, tinkančios pasirinktam (veikiau - parinktam!) apjuodinti ir sudoroti pareigūnui, o "kompromato" neradus, imtasi jį fabrikuoti.

- Ar pakanka Generalinės prokuratūros išvadų melams paneigti?

- Mano manymu, taip! Bet "Lietuvos aidui" tylint, teks laukti teismo sprendimo. Masinės okupanto represijos - trėmimai ir žudynės tarptautinės teisės požiūriu iš tikrųjų priskiriamos genocido nusikaltimams, bet ne išsilaisvinimo kovos. Nei Tauro apygarda, nei jos štabui pavaldus Vytenio būrys, nei aš - to būrio kovotojas, jokių genocido akcijų nevykdėme.

- Teko girdėti, kad LAKS gretose yra partizanų, Lietuvos vietinės rinktinės karių, 1941 metų birželio sukilėlių. Nejaugi ir jie Jus kaltina vykdžius genocidą, kai Generalinės prokuratūros išvados jau žinomos?

- Tikriausiai kai kurie buvę sovietų armijos karininkai pasidarbavo kaip aktyvūs ideologinio ir fizinio genocido vykdytojai. Manau, kad jie turi sąskaitų su savo sąžine ir, galbūt norėdami pridengti savo juodus ir kruvinus darbus, bando gelbėtis dėdamiesi esą superpatriotai. Tačiau jų veiką turėtų vertinti tik teisėtvarkos institucijos.

Neturiu duomenų kiek daug LAK sąjungoje yra partizanų ar sukilėlių. Iš tiesų jų tylėjimas gali būti suprastas kaip pritarimas provokatoriams, bet tai jau ne mano, o jų asmeninės pozicijos klausimas. Tačiau gerai žinau, kad partizanus, sukilėlius ir Lietuvos vietinės rinktinės karius vienijančios organizacijos smerkia tokią LAKS veiklą, kaip ardančią karininkijos vienybę.

- Tai kas vienija nūdienos atsargos karininkiją? Juk jie visi dėvi tokią pačią uniformą, tokias pačias žvaigždes antpečiuose įsisegę, tai kodėl nepasitaria tarpusavy, kai iškyla "išdaviko" ar koks kitas opus, keblus, karininkijai aktualus klausimas?

- Atsargos ir dimisijos karininkiją šiandien sudaro labai nevienalytės grupės...

- Ar LAKS panašiomis "išdavystėmis" nekaltina ir kitų ginkluoto pasipriešinimo dalyvių?

- Kaltina. Man žinoma, kad LAKS apskundė Seimo Nacionalinio saugumo komitetui dar bene šešis labai garbingus partizanus, tarp jų ir Vyčio Kryžiaus ordino kavalierių. Jiems taip pat prikišamos "išdavystės".

- Kodėl karininkų nevienija kariuomenės vadas ar ministerija?

- Visos anksčiau paminėtos buvusių kariškių, neišskiriant dimisijos ir atsargos karininkų, sąjungos yra visuomeninės organizacijos, kurios yra savaveiksmės ir nepriklausomos. Krašto apsaugos ministerija, kaip valstybės institucija, neturi teisės kištis į jų veiklą, tačiau remia priimtinas jų veiklos programas, skatina organizacijas tarpusavyje bendrauti ir bendradarbiauti.

- Kam naudingas toks ginkluoto pasipriešinimo dalyvių juodinimas?

- Geopolitiniai pokyčiai regione, nelengva ekonomikos padėtis šalyje ir, be abejo, artėjantys Seimo rinkimai įtakoja šiuos procesus. Manau, kad ir svetimų šalių slaptosios tarnybos nesnaudžia. Iš tiesų egzistuoja realus pavojus, kad ir toliau gali būti mėginama juodinti pasipriešinimą okupacijai, ne tik šmeižiant jo dalyvius, bet ir tiesiogiai ar netiesiogiai neigiant pasipriešinimo agresoriui konstitucinį teisumą.

- Nejaugi nėra veiksmingų priemonių tokiai ardomajai veiklai sustabdyti? Ši byla tęsiasi jau penki mėnesiai. Ar visi apšmeižtieji pajėgs apsiginti teisinemis priemonemis, jei šmeižtai lengvai ir neatsakingai paskleidžiami per dieną - dvi, o paneigimas trunka pusmetį ir gal dar ilgiau?

- Galiu tik pakartoti, kad visuomeninės organizacijos turėtų gebėti spręsti vidaus reikalus pačios. Vadovaujuosi gerumo prezumpcija. Save gerbianti organizacija į panašias provokacijas nesiveltų, o paaiškėjus klaidai, pati rastų būdą atitaisyti padarytą materialinę ar moralinę žalą. Laikraštienoje saviniekos ir kiršinimo skleidžiama be saiko. Tik valstybingumo priešininkai tuo gali būti suinteresuoti. Teismas yra paskutinė ir efektyvi teisingumo atkūrimo priemonė, tačiau tarpusavio santykius ji ne visada pagerina. Esu tikras, kad ne visi pajėgtų pavieniui apsiginti nuo provokatorių. Be to, teismas sprendžia tik garbės pažeminimo ir orumo pažeidimo bylas. O čia, mano manymu, ryškėja pavojingo visuomenės rimčiai recidyvo reiškinys.

- Dėkoju už pokalbį.

Dėkojame

Tarptautinio kongreso "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas" organizacinis komitetas dėkoja už paramą p. Elenai Baliasinovai (138 Lt) iš Kauno.

Komunizmo nusikaltimų tyrimo paramos fondo rekvizitai Lietuvoje: AB Lietuvos taupomasis bankas, Sostinės skyriaus Operacijų poskyris, Banko kodas 60111, atsiskaitomosios sąskaitos Nr.859001606.

Aukas prašome pervesti į taupomąją kasą, bet ne paštu.

Kongreso organizacinis komitetas

Sudiev, sudiev, tu mano motinėle,
Sudiev, sudiev gal amžinai.
Ar dar aš čia kada sugrįšiu -
Nei aš, nei tu nebežinai.
Julija Popieraitė-Savičienė

Kazys BLAŽEVIČIUS

Tauro apygardos partizanų motinos

Partizanų Motinos! Neišmatuojama jų auka ir kančia, eiliniam žmogui netgi sunkiai suvokiama. Partizanų motinos iškentėjo tai, ko neįmanoma iškęsti; jos išgyveno tai, ko neįmanoma išgyventi; padarė tai, ko neįmanoma padaryti.

Marijampolės Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus partizanų motinoms skirtame stende skaitome šių šventųjų motinų pavardes: Ona Juodienė - šešių žuvusių partizanų motina; Aleksandra Paulauskienė - keturių; Magdalena Popierienė - penkių; Pranskaitienė - keturių, Kazimiera Vasiliauskienė - šešių; Ona Lukšienė - trijų; Pinkvartienė - dviejų; Ilgūnienė - dviejų; Natalija Balčiūtė - paskutinio Žalgirio rinktinės žuvusio partizano motina.

Knygoje "Trečioji vėliavos spalva" pateiktas įspūdingas - 2490! - Tauro apygardos partizanų sąrašas. Jis sudarytas, remiantis pokario kovų dalyvių, jų artimųjų prisiminimais bei išlikusiais KGB archyvų dokumentais. Štai to sąrašo ištrauka apie partizanus Popieras.

Popiera Andrius-Naktinis iš Dambraukos k., 1927-1946 09 20.

Popiera Antanas-Žilvitis iš Dambraukos k., 1929-1948 06 07. Žuvo Nendriškėse.

Popiera Bronius-Meška iš Dambraukos k., 1932-1952 01 31. Žuvo Varnabūdės miške.

Popiera Jonas-Šalmas iš Dambraukos k., 1923-1947 07 31. Žuvo Raišupyje.

Popiera Kazimieras-Gegužis iš Dambraukos k., 1931-1952 01 31. Žuvo Varnabūdės miške.

Gausi Popierų šeima - 9 broliai ir 3 seserys - gyveno netoli Marijampolės, Dambraukos kaime: Anksti mirė šeimos galva; gausios šeimos išlaikymo rūpesčiai užgulė mamą - Magdaleną Popierienę. Nelaimės viena po kitos lankė šeimą - Magdalena viską iškentėjo.

1944m. į okupantų kariuomenę pateko sūnus Klemensas, sunkiai sužeistas grįžo namo. 1946m. vasario 18d. Magdalena su trimis mažamečiais vaikais ištremiama į Sibirą. Vyresnieji pasislėpė. Tremtyje vaikai buvo ištinę nuo bado. Išgelbėjo dukters Viktorijos siuntinukai.

Pirmas žuvo Andrius. Jam buvo 19 metų. Palaidotas Šunskų kapinėse. Antras žuvo Jonas. Gulėjo pamestas Sasnavoje. 1948m. kovą areštuota septyniolikmetė Julija. Žmogžudžių kankinta MGB rūsyje Vytauto gatvėje prie miesto parko. Trečias žuvo Antanas. Gulėjo pamestas KGB kieme. Viktorija ištremiama į Krasnojarską. Magdalena gerai žino, kas laukia dukros... Trečią kartą areštuojamas Klemensas, partizanų ryšininkas. Ištremiamas į Vorkutos lagerius. Magdalena kenčia... Klemensas grįžta į Tėvynę, bet tuoj miršta. Palaidotas Marijampolės kapinėse. Galop tą pačią dieną žūva broliai Kazys ir Bronius. Jie buvo pamesti Marijampolės turgavietėje. Motinos širdis išlaiko tai, ko, atrodo, neįmanoma išlaikyti.

Kokios neįsivaizduojamai stiprios dvasios buvo Magdalena Popierienė, ant Tėvynės Laisvės aukuro paaukojusi penkis didvyrius ir iškentėjusi baisius išbandymus! Mums, įklimpusiems į kasdieninio gyvenimo rutiną, sunku suprasti tos kančios didybę ir aukos šventumą. Lietuvoje žuvo daugybė Tėvynės gynėjų, kurių kiekvieną apraudojo Lietuvė Motina. Ar supranta ir įvertina Motinų skausmą kovose žuvusių partizanų šventos aukos dėka laisvę atgavę tautiečiai?

Magdalena iškentėjo ir 10 metų tremties kančią, kad grįžtų į Tėvynę, kur nežinia kur išmėtyti didvyrių vaikų kaulai. Šiandien šventoji Motina ilsisi Marijampolės kapinėse.

"Ežero vilnys kalba: "Viskas praeis, viskas praeis". Mes, visi lietuviai, tikime, kad vergovės retežiai nutrūks, kils naujam gyvenimui Lietuva, vėl skambės lietuviška daina, sugrįš tremtiniai, atsivers kalėjimų durys, visas kraštas prisipildys džiaugsmo... Bet niekas nepaguos tos kaimietės motinos, kuri brangiausią savo turtą - sūnus - paaukojo Tėvynei", - 1947m. vasarą, prieš savo mirtį, dienoraštyje rašė Tauro apygardos partizanų kapelionas kun. Justinas Lelešius. Tokių ne tik nepaguostų - juos suimtų, tardytų, kankintų, tremtų. Žuvusiųjų motinų Lietuvoje buvo daug tūkstančių! Amžina Joms šlovė.

Birutė ADOMĖNIENĖ

Siuntinių metai

Jeigu Marija Gumauskienė būtų išgyvenusi iki šių dienų, ji negalėtų pasidžiaugti naujutėlaičiu, blizgančiu laisvės kovų dalyvio pažymėjimu - nebuvo nei partizanė, nei ryšininkė. Ji buvo paprasta lietuvė motina, laiminusi savo vaikus išsivadavimo kovai, lydėjusi juos į nežinią ir laukusi.

Gyvenimas Marijos nelepino. Augo pas pamotę, dirbti teko daugiau nei kitai samdinei. Nedrąsią, užguitą mergaitę įsižiūrėjo savanoris Antanas Gumauskas. Ne tuščion vieton parsivedė žmoną - Liepynų kaime, dailiame Šešupės vingyje, netoli Marijampolės, septynių hektarų žemės sklype jau kilo trobos pamatai.

Sunkiai, lėtai statėsi trobesius, dirbo neatsitiesdami nuo tamsos lig tamsos, bet buvo laimingi - dirbo sau. Vienas po kito pabiro vaikai.

1947-ieji metai. Julija jau mokytojauja, Vytautas mokosi mokytojų seminarijoj, Algimantas - vienuoliktokas. Petriukui - šešiolika, jaunėlei Romutei - vienuolika. Darni, graži šeima. Duonos užtenka visiems, net ir naktiniams Gumauskų svečiams, kurių gausu sodyboje, pavadintoje Ramove, partizanų kuopos štabe. Viena tik bėda - Algimantas baudžiasi į mišką. Motina žino - neatkalbės, bet vis tiek stengiasi sulaikyti. Nors savaitei, nors dienelei, dar toks jaunas... O jisai jau ir priesaiką davė. Dabar Algimantas rezervinio būrio kovotojas, slapyvardžiu Siaubas.

Liepos devintąją paryčiais į Gumauskų sodybą atėjo net septynetas partizanų. Vos spėjo sugulti poilsio, namus apsupo saugumo kariuomenė ir stribai. Per kautynes žuvo partizanai - Šarūnas-Vincas Žvingila, Leninas- Jonas Senkus ir Delfinas- Petras Medelis. Ketvertui partizanų pavyko pasitraukti.

Antanui Gumauskui, Julijai ir Vytautui uždėjo antrankius. Atvarė motiną, Romutę, surado krūmuose pasislėpusį Petriuką, pastatė prie suimtųjų.

- Banditas!- paspyrė majoras dar gyvą Delfiną koja.- Visus išgaudysim, visus.

Ir čia Petriukas neišlaikė, pratrūko klyksmu:

- Jūs patys banditai, patys!- rėkė vaikas. Motina užsiėmė burną ir stovėjo linguodama, ranka užspaudusi besiveržiantį riksmą. O vaikas nutilo - suglebo po šautuvų buožėmis. Sudaužytą, suspardytą, sąmonės netekusį numetė pakrūmėn...

Enkavedistai darbavosi: tempė, krovė į vežimus sunkiai užgyventą Gumauskų turtą. Kai ištuštino namus, aruodus, išvedė iš tvartų gyvulius, žuvusiuosius sumetė į sunkvežimį. Įlaipino tėvą, Vytautą, Juliją, išvežė į Marijampolę.

Sunkvežimiui nutolus, motina puolė prie Petriuko. Apkabino vaiką, prapliupo garsia rauda. Ir vaikas atsimerkė. Ačiū Dievui - gyvas! O sutemus parsirado visas šlapias Algimantas - stribams taip ir nepavyko jo aptikti. Vaikinas visą dieną mirko Šešupėje, karklo šakos įsitvėręs.

Namuose plikos sienos, anei kąsnio. Laikinai priglaudė, pamaitino kaimynai Vizbarai. Algimantas netrukus atsisveikino. Nuo šiol jo namai - miškas.

Motina su Petru ir Romute nuėjo pas brolį - savas tikrai priglaus. Tuščios viltys - brolienė net į šnekas nesileido: tik dinkit greičiau, dar ir mums bėdą prišauksit...

Petriukas prisiglaudė pas tėvo brolį - aklas dėdė gyveno vienas, berniuko akys ir rankos jam pravers. Motina su jaunėle patraukė pas seserį. Sesuo - ne brolis, toji tikrai neatstums. Kur tau... Net vaiko prie stalo nepasodino, sriubos dubenėlio nepasiūlė.

Taip ir nuėjo abi per žmones. Svetimųjų gailestingesnių būta - atsirado, kas priglaudė Romutę.

Mažieji jau įtaisyti, neprapuls, dabar galima ir didžiaisiais pasirūpinti. Tik ką jiems vargšė benamė bepadės? Toli jie, oi toli. Vyrui Antanui ir Julytei atseikėta po dešimtį metų lagerio, Vytukui - dvidešimt penkeri.

Eina Marija Gumauskienė iš kaimo į kaimą, iš kiemo į kiemą. Kas darbo duoda, kas kąsnį pamėtėja, kas šunimis užpjudo... o mintys - pas vyrą, pas vaikus. Tik kur jie dabar? Dažnai aplanko Vizbarus, buvusius kaimynus, gal per juos ateis kokia žinelė. Ir sulaukė: laiškas iš vyro, iš Julijos, galiausiai iš Vytuko.

Dabar ji turi tikslą - padės savo brangiems varguoliams, šąla ten jie ir alksta. Tik sunku, labai jau sunku suvargusiai penkiasdešimtmetei surinkti tiek kąsnių, kad išeitų siuntinėlis, o reikia juk ne vienam - trims.

Eina ir eina Gumauskienė su terbele, tik retai kas jon įkrenta - dirba ji dažniausiai tik už pavalgymą. Bet pasitaiko, kad ima kas ir atpjauna lašinių bryzelį, sūrį kokį įdeda - yra gerų žmonių. Kiti ir taip, be atidirbimo duoda. Elgeta, tikra elgeta...

Kasmet ji išsiunčia tris siuntinėlius - visiems po vieną. Daugiau neišgali.

Neatsidžiaugia Gumauskienė - tai pasisekė! Apsistojo ji Stuomenų kaime pas Navickus. O gerumas Navickienės - kiek čia tepabuvo, o jau siuntinėlis suruoštas. Ir ne bet koks - ir lašinių gabalas kaip reikiant, ne nuopjovos kokios, ir dešros rinkė, ir cukraus... Ir arklį šeimininkė pasiūlė. Išvažiavo linksma, nenujautė bėdos.

Atsipeikėjo ligoninėje. Ne iš karto suvokė, kur esanti. Prisiminė - pasibaidė arkliai. Išvirto iš vežimo, rūbai užsikabino už drungo, šokčiojantis vežimas ilgai vilko keliu.

O varge, pasirodo, tris savaites be sąmonės išgulėjusi. Ir siuntinėlis prapuolė... Kur ji dabar dėsis, ką darys? Kas ją ligotą bepriims. Galva ūžia, vos pastovi lovos įsikabinusi.

Tuščiai baiminosi. Išgirdo apie Marijos nelaimę Vincas Lanauskas iš Mačiuliškių, parsivežė į savo namus: gyvenk, kol pasveiksi.

Gera pas Lanauskus. Dažnai lankosi partizanai, kartais užsuka ir Algimantas. Dabar jis - partizanas Balandis, Dešinio tėvonijos adjutantas. Užbėga ir Petriukas, tas irgi į mišką veržiasi, tik nepriima partizanai - mažas, dar paūgėk, kol kas pabūsi ryšininku. Mažas, o sumanus, buvo sulaikytas, bet apgavo saugumiečius, išsigynė.

Ir štai šiurpi žinia: žuvo Algimantas.

Jo kūnas gulėjo numestas Igliškėliuose. Petras negalėjo rodytis, Gumauskienė nuėjo viena. Plyšo širdis, stovėjo it prie svetimo sausomis akimis. Saugumiečiai neturėjo žinoti, kad ji - šio partizano motina. Dar penkiems ji reikalinga.

(keliama į 7 psl.)

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistento vardui gauti sąrašą

Pradžia Nr.12

Stanislava Kaunienė- Jonauskaitė, ryšininkė, Kretingos apskr. Platelių valsč. Žemaičių apyg. Paparčio būrys 1945-1950m.

Mykolas Kazanas (po mirties), partizanas, Zarasų apskr. Lokio rinkt. 1944-1946m.

Juozapata Kemeklienė- Jasvilaitė, ryšininkė, Šiaulių apskr. 1945-1948m.

Antanas Kybartas (po mirties), rėmėjas, Šakių apskr. Gelgaudiškio valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. V.Kudirkos būrys 1944-1947m.

Antanas Kyguolis, ryšininkas, Alytaus apskr. Jovaro, Lakūno būriai 1949-1951m.

Irena Ona Krivienė- Makarevičiūtė, ryšininkė, Alytaus apskr. Merkinės valsč. Dainavos apyg. Geležinio Vilko rinkt. 1945-1949m.

Albinas Krušinskas, rėmėjas, Marijampolės apskr. Veiverių valsč. 1945-1950m.

Leonas Juozas Krušinskas, rėmėjas, Marijampolės apskr. Veiverių valsč. 1945-1950m.

Vytautas Krušinskas (po mirties), partizanas, Marijampolės apskr. Veiverių valsč. Žiedo būrys 1945-1946m.

Teofilė Krušnienė- Jucevičiūtė, ryšininkė, Alytaus apskr. Miroslavo valsč. 1946-1948m.

Ona Kubiliūtė, ryšininkė, Lazdijų apskr. Sangrūdos valsč. 1944-1948m.

Julija Kucborskienė- Baublytė, ryšininkė, Tauragės apskr. Batakių valsč. 1946-1951m.

Pranas Kučinskas, ryšininkas, Prienų apskr. Prienų valsč. Tauro apskr. Geležinio Vilko rinkt. 1948-1951m.

Algirdas Jonas Kujalis, pogr. spaudos platintojas, Marijampolės apskr. Igliaukos valsč. 1948-1950m.

Antanas Kundrotas (po mirties), pogr. organ. narys, Telšių apskr. Plungės valsč. LLA pogr. organ. 1944-1945m.

Izabelė Adelė Kundrotienė- Zaturskytė, ryšininkė, Raseinių apskr. Jurbarko valsč. Kęstučio apyg. 1945-1949m.

Stasys Kuodzevičius, partizanas, Trakų apskr. Onuškio valsč. Vilko, Žaibo būriai 1944-1945m.

Petras Kupčiūnas (po mirties), pogr. organ. narys, Vilkaviškio apskr. Vilkaviškio valsč. pogr. organ. "Lietuvos nacionalistų partija" 1940-1941m.

Jurgis Kuprys, partizanas, Kretingos apskr. Endriejavo valsč. LLA 1944-1945m.

Eugenija Kurlinkienė- Šimašiūtė, rėmėja, Tauragės apskr. Žygaičių valsč. 1949-1953m.

Birutė Lajauskienė- Simanavičiūtė, rėmėja, Utenos apskr. Molėtų valsč. 1945-1948m.

Povilas Leipus (po mirties), partizanas, Utenos apskr. Daugailių valsč. Lokio būrys 1944-1945m.

Cecilija Lešinskienė- Šatkaitė (po mirties), rėmėja, Tauragės apskr. Tauragės valsč. Kęstučio apyg. Lydžio rinkt. 1946-1947m.

Vytautas Fortunatas Liatukas (po mirties), karys, Marijampolė, Vietinė rinkt. 1944 02 16 - 1944 05 15

Juozas Linartas (po mirties), sukilimo dalyvis, Rokiškio apskr. 1941 06 22-28

Algirdas Liulevičius, karys, Marijampolė, Vietinė rinkt. 1944 02 16 - 1944 05 15

Apolinaras Liutikas, sukilimo dalyvis, Telšių apskr. Plungės valsč. 1941 06 22-28

Petrė Lukienė- Rėkašaitė (po mirties), ryšininkė, Kretingos apskr. Kretingos valsč. Kardo rinkt. 1945-1948m.

Bronislava Macelienė- Macijauskaitė, ryšininkė, Tauragės apskr. Kęstučio apyg. Jono Starkaus-Maželio būrys 1946-1948m.

Stanislovas Mačiukonis (po mirties), sukilimo dalyvis, Kaunas 1941 06 22-28

Vincas Makarauskas (po mirties), partizanas, Panevėžio apskr. Naujamiesčio valsč. Vyčio apyg. Vytenio būrys 1947-1949m.

Kasperas Malakauskis (po mirties), partizanas, Telšių apskr. Plungės valsč. Kaspero Malakauskio būrys 1944-1947m.

Rokas Marčinskas, ryšininkas, Varėnos apskr. Varėnos valsč. 1945-1949m.

Antanas Feliksas Martynaitis (po mirties), partizanas, Marijampolės apskr. Sasnavos valsč. 1944-1947m.

(B. d.)

Atsiliepimus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: *LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. 31 41 57.*

Tęsinys. Pradžia Nr. 15

Juozas ENIČERIS

Kelias, kurį praėjome

Sunku buvo aklimatizuotis bei visa tai suprasti. Štai nuo tada ir prasidėjo kruvinoji mūsų tautos golgota, kokios dar nebuvo išgyvenusi per savo istoriją.

Nesiimu čia aprašyti savo ir tūkstančių tokios lemties brolių kalinių bei tremtinių kruvinas kančias. Tai neįmanoma. Noriu tik glaustai perteikti tai, ką patyrėme, eidami per tuos mūsų perauklėjimui skirtus ITL (ispravitelnyj trudovoj lager), kas padėjo mums išlikti, nenužmogėti; ko mes ten būdami išmokome ir kuo dar galime būti naudingi Tėvynės ateičiai.

Iš Saugumo departamento rūsio su grupe kitų kalinių buvau nugabentas į Kauno sunkiųjų darbų kalėjimą. Kamera buvo sausakimša. Sienomis tekėjo vanduo. Sunku buvo išsitiekti - sugulti visiems ant grindų. Apie mūsų buitį - gėda ir pasakoti. Iš kameroje kartu buvusių žmonių prisimenu studentus: Juozą Kižį - ateitininką, studentų atstovybės pirmininką - protingą ir labai kilnų žmogų; Joną Grudzinską - "Plieno" vyrijos vadą; Vytautą Pimenovą - plienietį, karšto charakterio vaikiną; P.Brizgį - "Grandies" korporacijos pirmininką; V.Ramanauską - ats. karininkų korp. "Ramovė" pirmininką; Joną Švitrą - "Sudavijos" korporacijos pirmininką; Tarasenką - "Luthenijos" korporacijos pirmininką. Nežinomi man tų kolegų likimai. Girdėjau tik, kad J.Grudzinskas per laimingą atsitiktinumą atsidūrė Australijoje. Buvo dar senukas ūkininkas A.Akranglis su dviem sūnumis šauliais, lenkas dr. Francišek Petkevič, pora buvusių internuotų lenkų, pora iš vokiečių nelaisvės pabėgusių prancūzų. Tie gerai atrodantys, įmitę prancūzai, kilę nuo Šampanės, niekaip negalėjo įprasti prie sovietiniam kaliniui duodamo maisto ir, nuolat sėdėdami "ant parašės", keikė mūsų "pažangią" santvarką sultingais prancūziškais keiksmažodžiais. Buvo toks Jonas Orlovas - jonaviškis, kalėjęs už komunistinę veiklą nepriklausomoje Lietuvoje, o dabar patupdytas už išdavystę; Juozas Ulinauskas - Maisto fabriko darbininkas; Kostia Motiejūnas - paralyžiuotas, trukčiojančiu veidu su ramentais invalidas, dirbęs prie Lietuvos kalėjime provokatoriumi, tam pačiam tikslui panaudotas ir sovietiniame kalėjime. Naudos kalėjimo administracija iš jo ne daug teturėjo, nes po to, ką pamatė, jis pats antisovietiškai nusiteikė, net daužė kaustyta lazda langus, kad oro įeitų, neskundė kameros draugų už žaidimą šachmatais ar Morzės telegrafo ryšį su kitomis kameromis.

Labai įdomi ir, pasakyčiau, šviesi asmenybė buvo toks oficialiai save vadinęs Ostap Nikolajevič Manecki - kokių 20 metų vaikinas; labai išprusęs, malonus ir mokantis bendrauti. Sakėsi esąs čekas, ėjęs aviacijos mokslus Berlyne, į sovietinio saugumo rankas patekęs kaip turistas, palaikytas šnipu. Turėjo ir kitokią pavardę. Jis labai įdomiai pasakojo, kaip jį per tardymą žaliomis piliulėmis vaišindavo, kad būtų atviresnis, o jis prieš jas gerdamas kalbėdavo poterius. Užuot atsakinėjęs į tardytojo klausimus, kalbėdavęs "Fater unser, der du bist in Himmel - und so weiter". Po tokio tardymo vaikinas visas mėlynėmis nusėtas grįždavo į kamerą.

Jis mokė mus, kaip galima bandyti pabėgti. Vėliau teko girdėti, jog jis, bandydamas pabėgti iš IX forto, buvo peršautas. Padėjo jis mums visiems, norintiems pakartoti nuo gimnazijos laikų primirštą vokiečių kalbą, kurią jis tobulai mokėjo. Mano įsitikinimu, jis buvo vokietis.

Rusų ir lenkų kalbų pramokti padėjo F.Petkevič, labai maloniai mokęs lenkiškai ir labai šykščiai, tik klausiamas, - rusiškai.

Atskirai noriu paminėti kilnų jauną žmogų, studentų atstovybės pirmininką Juozą Kižį. Tai buvo daug žadantis savo tėvynei, gabus inteligentas. Jeigu ne jo medicininė pagalba po mano aštuonių parų sauso badavimo, reikalaujant kalėjime tardymo, vargu ar būčiau likęs gyvas. Turbūt nebuvo mūsų kameroje žmonių, kuriems Juozas Kižys nebūtų kuo nors kilniadvasiškai padėjęs. Vienas Dievas žino apie jo likimą. O gal kas žino? (Su dr. Juozu Kižiu ir jo šeima teko susitikti JAV, Čikagoje.)

Visų mūsų nuotaika buvo slogi. Beveik visi buvome naujokai, kalėjimuose nesėdėję. Kamavo nežinia: kodėl, už ką, kas laukia toliau. Tik jautėme, kad mūsų tėvynę ištiko didelė nelaimė, kad netekome savo namų. Sklido gandai, kad greit būsime išlaisvinti.

Kalėjimo visos kameros buvo sausakimšai prikimštos, langai, kur tik galima, užkalinėti. Kieme ant kalvės stogo buvo pastatytas siauraakis mongolas, kuris šaudavo į langą, vos jame pasirodžius ir bandančiam ką nors signalizuoti kaliniui. Iškviesdavo vieną kitą tardymui. Beveik visus kaltindavo kontrrevoliucija, antisovietine veikla. Siūlydavo bendradarbiauti, išdavinėti kitus antisovietiškai nusiteikusius, žadėdami už tai išleisti į laisvę. Kai po vieno tardymo senukas kalvis Akranglis grįžo į kamerą į žmogų nepanašus, vos galintis žodį ištarti, pašaukiau korpuso vyresnįjį, prašydamas suteikti Akrangliui medicininę pagalbą. Deja, kalėjimo gydytojas kažkoks Kogenas pagalbos suteikti atsisakė, aiškindamas, kad mes patys susipešę, ir jis gydyti neprivaląs.

Tardydavo mus daugiausia rusai ir žydai. Įžeidinėjo, niekino, pistoletais apie nosį švaistėsi. Greit ir savų specialistų iš buvusio pogrindžio atsirado. Mane, vedamą tardyti, kartą koridoriuje sutiko jau minėtas, tik su sovietinio saugumiečio uniforma, Kazimieras Trinkūnas. Savo kolegai rusai apie mane paaiškino, kad aš esąs fašistas, bet, žinojęs jį komunistu esant, valdžiai jo neįskundęs. Aš atkirtau, kad skųsdamas būčiau buvęs toks pat niekšas, kokiu jis dabar tapo, nes už idėjinius įsitikinimus pas mus nepriimta buvo skųsti.

Įsiminė toks kelių mėnesių tarpas, kai netardė. Nusprendžiau badauti, kad tuo pagreitinčiau tardymą. Po aštuonių parų sauso badavimo, jau visai apleidžiant jėgoms, atėjo rusė felčerė su stikline kažkokio skystimo ir priverstinio maitinimo žarnele.

(B. d.)

2000m. gegužės 4d. TREMTINYS Nr. 17 (399) 7

"Žymiosios XX amžiaus Lietuvos moterys"

Tai - būsimo vardyno idėja ir pavadinimas. Ji gimė 1998m., švenčiant Lietuvos valstybingumo atkūrimo 8O-ąsias metines. Tie metai buvo pažymėti gražiais ir turiningais renginiais. Vienas iš jų - konferencija "Žymiosios XX amžiaus Lietuvos moterys. Jų vaidmuo valstybingumo atkūrime, švietime, kultūroje, visuomenės gyvenime", kurią 1998m. Vilniuje suorganizavo Lietuvos moterų lyga. Joje buvo prisimintos ne tik skaudžios mūsų valstybės dienos - dvi okupacijos, tremtys, genocidas, tūkstančių žmonių žūtys nuo raudonojo ir rudojo okupantų rankų, bet ir didvyriškiausios Lietuvos istorijos akimirkos, kai tūkstančiai vyrų ir moterų stojo ginti savo tėvynę, nors ta kova tada atrodė beviltiška.

Konferencija siekė prikelti iš užmaršties arba dar labiau paryškinti žymiųjų Lietuvos moterų vardus, jų darbus, ir visa tai sugrąžinti tautos istorijai.

Džiugu, kad minėtos konferencijos sudomimo visuomenę, davė impulsą unikaliai kūrybai apie Lietuvos moteris. Viktorija Daujotytė parašė monografiją "Šatrijos Raganos pasaulyje", Natalija Kairiūkštytė - "Dek, širdie, ant amžinojo aukuro" apie Marcelę Kubiliūtę, legendinę Lietuvos žvalgę, pasirodė Juozo Grušo sudaryta knyga "Židinio žarijos neužges" apie tarpukario nepriklausomos Lietuvos visuomenininkę, politikę ir moterų politikos formuotoją Agnietę Ambraziejūtę-Steponaitienę, Inos Dagytės knyga "Loreta Asanavičiūtė. Veiksmas ir atmintis" (išleido Lietuvos moterų lyga), Birutės Runaitės-Šidlauskienės knyga apie Šakių apskrities partizanus "Tau, mano Tėvyne", kurioje atskleidžiama ir moterų pokario rezistencijos ryšininkių veikla.

Atrinkdamos straipsnius publikacijoms, prioritetą teikiame Lietuvos patriotėms, žuvusioms arba rizikavusioms gyvybe vardan Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Nėra didesnio žygdarbio negu gyvenimo auka už tėvynę, savo tautą ir jos idealus.

Antroji grupė - moterys, daugiausia nusipelniusios Lietuvos mokslui ir kultūrai, garsinusios arba garsinančios Lietuvos vardą pasaulyje savo veikla ir gyvenimu.

Trečioji grupė - moterys, išsaugojusios tautos vertybių sistemą ir visu savo gyvenimu jas realizavusios.

Tegul šių moterų pavyzdys švies ir šildys, tarnaus siektinais idealais jaunoms Lietuvos dukterų kartoms.

Mieli skaitytojai, maloniai kviečiame Jus, rašyti mums laiškus ir siųsti medžiagą apie mums dar daug nežinomų Lietuvos didvyrių. Iš anksto dėkojame. Lauksime Jūsų laiškų: ***Lietuvos moterų lyga, Apkasų 15-47, Vilnius 2042, tel./faks: 3702727618.***

Prof. Ona VOVERIENĖ

Siuntinių metai

(atkelta iš 6 psl.)

Petriukas jau miške - stojo į brolio vietą. O Marija Gumauskienė eina ir eina per žmones, renka kąsnius. Trys siuntiniai turi būti išsiųsti.

Petrą - partizaną Pipirą, sužeistą per kautynes, 1952 metų sausio mėnesį paėmė gyvą, o partizanų ryšininkę Romutę Gumauskaitę areštavo gruodžio pabaigoje. Abiem atseikėjo po dvidešimt penkerius metus lagerio.

Dabar jau penkiems reikia motinos siuntinių. Ir ji eina - mažutė, liesa, bet kokia tvirta! Kasmet - visiems po siuntinį. Elgetos kąsniai - ak, kaip jie sušildydavo artimųjų širdis šiaurės speiguos...

Taip ji ir vaikščiojo iki 1955-ųjų pabaigos - be paso, be namų, be pavardės. Pirmoji grįžo Romutė, po metų - Julija ir vyras - Antanas Gumauskas. Sūnūs Vytautas ir Petras, buvę "banditai", grįžo dar negreit.

Lemtis buvo maloninga Marijai Gumauskienei - ji sulaukė savo artimųjų. Bet taip ir neužsimiršo gyvenimas neviltyje. Nepriklausomybės ji nesulaukė - mirė 1982 metais.

Motinos dieną prie jos kapo ateis jau tik Julija ir Petras.

Skelbimai

Krasnojarsko srities Partizansko r. Minos, Dizos, Kuturčino, Kabaidano tremtinius kviečiame į susitikimą, kuris vyks **gegužės 20d. Berčiūnuose** prie Panevėžio. Šv. Mišios 12 valandą.

Organizatoriai

Gegužės 20d. Daugų Meno mokykloje vyks gulago kankinio poeto (bendro likimo draugų vadinto "Lietuvos Gėte") Boliaus Mačionio 85-ųjų gimimo metinių minėjimas. Pradžia 15 val.

Rengėjai

Jonas Petruškevičius- Petronis, kilęs iš Miklausių kaimo, o dabar gyvenantis JAV, ieško **Angelės PAŠKEVIČIŪTĖS**, kilusios iš Berezninkų kaimo. Ji mokėsi Lazdijuose, Seinų "Žiburio" gimnazijoje.

Atsiliepimą rašykite mano giminaičio adresu: *Albinas ŠČEBEDA, Samūniškių k., Merkinės pšt., Varėnos r. 4651; tel. (8-260) 57414.*

Druskininkai kviečia

Redakcija gavo Druskininkų ligoninės direktoriaus pavaduotojo H.Baubino raštą:

Informuojame Jus, kad, esant medicininėms indikacijoms, medicininės reabilitacijos siuntimų kiekis neribojamas. Sveikatos draudimo įstatymas suteikia pacientui teisę pasirinkti gydymo įstaigą. Tik nuo paciento valios priklauso, į kurią iš kelių šalies medicininės reabilitacijos įstaigų, teikiančių reikiamo profilio paslaugas, ligonis vyksta. Valstybinė ligonių kasa linki Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai ir toliau glaudžiai bendradarbiauti su viešosios įstaigos Druskininkų ligoninės Reabilitacijos skyriumi.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

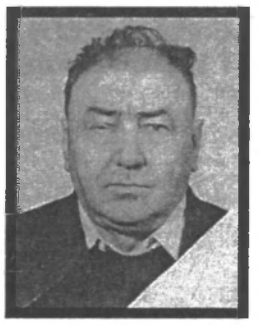

Petras Rančys
1928-2000

Gimė ir augo Šiaulių valsč. Notiniškių k. valstiečių šeimoje. Baigė Radviliškio gimnaziją. Už tautinę veiklą nuteistas ir kalėjo Intos lageriuose. Tėvai ir seserys 1949m. ištremti į Irkutsko srities Tungujo r. Ilyro k. Petras dirbo kombainininku. Vedė, susilaukė dukrelės. Grįžęs į Lietuvą, apsigyveno žmonos gimtinėje Joniškio rajone. Įstojo į Klaipėdos žemės ūkio mokyklą. Ją baigęs, gavo veterinarijos gydytojo diplomą. Išėjęs į pensiją, persikėlė į Panevėžį. Buvo visų gerbiamas ir mylimas.

Palaidotas Panevėžyje, Ramygalos gatvės kapinėse.

Užjaučiame seseris, dukras ir anūkus.

LPKTS Panevėžio skyrius

Izabelė Petrylaitė
1913-2000

Velionė gimė Šiaulių apskr. Bučiūnų k. ūkininkų šeimoje. Tėviškėje baigė pradinę mokyklą ir dirbo ūkyje. 1949m. kovo 25d. ištremta į Irkutsko sr. Čiunsko raj. Dirbo miškų ūkyje nusakinimo darbuose. 1958m. iš tremties grįžo į Joniškio raj. 1966m. persikėlė į Palangą ir iki pensijos dirbo komunaliniame ūkyje darbininke.

Palaidota tėviškėje - Bučiūnų kapinėse, šalia tėvų.

Tebūna lengva tėviškės žemelė.

LPKTS Palangos skyrius

Marija Martusevičiūtė-Krušnauskienė
1910-2000

Gimė Prienų raj. Patrakiemio kaime ūkininko šeimoje. Iš penkių vaikų buvo vyriausia. Anksti neteko tėvo, daugelis darbų gulė ant jos pečių. Baigė tris skyrius ir žemės ūkio organizuotus audimo kursus. Visą savo laisvalaikį skyrė kilimų rišimui ir audimui, dalyvavo tautodailininkų parodose.

1949m. su šeima ištremta į Irkutsko sr. Žigalovo raj. Znamenkos kaimą. Grįžo į Lietuvą 1956m. Marija buvo darbšti, giedojo Pakuonio bažnyčios chore, džiaugėsi atgauta Lietuvos nepriklausomybe, rūpinosi dėl jos ateities.

Dėl mylimos Mamos netekties nuoširdžiai užjaučiame dukros Marytės Žibienės šeimą bei artimuosius.

LPKTS Prienų skyrius

Ona Narkevičiūtė-Juchnevičienė
1916-2000

Velionė gimė II Rodų k., Krekenavos valsč., Panevėžio apskr. Remdavo partizanus - siūdavo jiems maskuojančią aprangą, apsiaustus, pirštines. Dėl to čekistų buvo persekiojama, 1948m. areštuota. Kalėjo Krasnojarsko kr. Krasnlage. Į Lietuvą sugrįžo 1955m. Apsigyveno Švenčiuliškių k., Krekenavos apyl. Panevėžio raj.

Palaidota Krekenavos kapinėse.

Užjaučiame gimines ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio skyrius

Vytautas Matulis
1913-2000

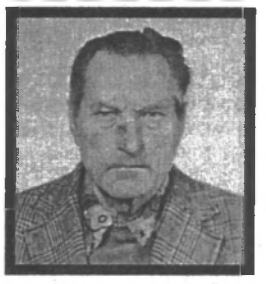

Gimė Anykščių raj. Debeikių valsč. Meldučių k. ūkininko šeimoje. Išaugino dvi dukras ir sūnų. Ištremtas 1951m. į Tomsko sr. Ačino raj. Baturino miškų ūkį.

Grįžo į Lietuvą 1958m.

Palaidotas Vilniuje prie žmonos Karveliškių kapinėse.

Onutė Šiugždinytė
1925-1999

Gimė ir augo Prienų valsč. Rūdupio kaime. Mokėsi Prienų "Žiburio" gimnazijoje. Dirbo Prienų urėdijoje. Buvo aktyvi partizaninio judėjimo rėmėja. Tiekė vaistus, maistą. Suimta 1948m., nuteista 10-iai metų. Kalėjo griežtojo režimo lagery Taišete. Grįžo 1956m. palaužta sveikata. Buvo didelė patriotė, džiaugėsi nepriklausomybe.

Liūdi sesės ir artimieji

TREMTINYS SL289

Vyr. redaktorius Romualdas Jurelionis

lit. red.: Danutė Bartulienė
korekt.: Audronė Kaminskienė
tech.red.: Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, tel. 323204

Kaina 1 Lt

Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas. Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 5750. Užs. Nr.2628

Rankraščiai negražinami. Autoriaus nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone